

Vergaderjaar 2020–2021

27 925

Bestrijding internationaal terrorisme

Nr. 787

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN DEFENSIE EN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 augustus 2021

In deze brief informeert het kabinet u over de zorgwekkende ontwikkelingen in Afghanistan. Deze brief geeft eerst een korte situatieschets en gaat vervolgens in op wat Nederland doet. Vanwege het hoge tempo waarin de ontwikkelingen elkaar opvolgen is deze brief gebaseerd op de informatie die tot het moment van verzending bij het kabinet bekend is.

Ontwikkelingen in Afghanistan

De razendsnelle ontwikkelingen in Afghanistan van de afgelopen dagen hebben zelfs de meest pessimistische scenario's overtroffen. In minder dan een week tijd viel heel het land in handen van de Taliban. Het tempo waarmee de opmars van de Taliban heeft plaatsgevonden heeft de hele internationale gemeenschap, en ook Nederland, overvallen. De gebeurtenissen nopen tot reflectie en roepen vele vragen op die de komende tijd beantwoord moeten worden.

Het kabinet maakt zich ernstig zorgen over de gebeurtenissen en over de veiligheid van met name de Nederlanders die nog in Afghanistan verblijven en alle Afghanen, in het bijzonder degenen die betrokken waren bij de inzet van de internationale gemeenschap en van Nederland.

Gezien de onvoorspelbaarheid van de verdere ontwikkelingen houdt het kabinet rekening met alle scenario's. De verwachting is dat gewelddadige incidenten zich zullen blijven voordoen de komende weken, hetgeen gepaard zal blijven gaan met burgerslachtoffers en ernstige mensenrechtenschendingen. Ook het aantal vluchtelingen en *Internally Displaced Persons* zal naar verwachting blijven toenemen.

Nederlandse crisisinzet

Op maandag 16 augustus heeft de VS een dringende oproep gedaan aan het diplomatiek personeel van bondgenoten dat aanwezig was op het vliegveld onmiddellijk te evacueren met Amerikaans militair transport. Dit vanwege de instabiele veiligheidssituatie in en rond de luchthaven. De diplomatieke staf van de Nederlandse ambassade en hun Nederlandse beveiligers kunnen derhalve elk moment geëvacueerd worden. Op het moment van schrijven van deze brief is de situatie nog onzeker. Het kabinet wil met klem benadrukken dat het in dat geval een tijdelijke evacuatie betreft. Een nieuw ambassadeteam onder leiding van de Nederlandse ambassadeur, inclusief een consulaire noodteam en militaire beveiligers, zal op dinsdag 17 augustus afreizen naar de regio met militair transport. Zodra het vliegveld weer wordt geopend voor militaire vluchten van andere landen zullen zij naar Kaboel gaan om het huidige team te vervangen en het werk aan de evacuatie daar voort te zetten indien de omstandigheden dat mogelijk maken. Intussen gaat dat werk door vanaf verschillende locaties in Den Haag en op de posten. Dat heeft nu de hoogste prioriteit.

Alle inspanningen van het kabinet zijn erop gericht om betrokkenen op een zo kort mogelijke termijn veilig naar Nederland te krijgen en dit proces te versnellen en de procedures te versoepelen. Op dit moment wordt gewerkt aan evacuatie met militaire middelen: er was een vliegtuig onderweg naar Afghanistan. Dat is vertraagd in verband met de situatie op het vliegveld. Op dit moment ligt de prioriteit van de VS, die de beveiliging van het vliegveld hebben overgenomen, bij het versterken van de veiligheid van het vliegveld. Daarna kunnen de evacuatievluchten hopelijk worden hervat. In verband met de mogelijke veiligheidsrisico's van bovengenoemde operaties, kan verder geen gedetailleerde informatie worden verstrekt.

In Nederland zullen de geëvacueerde personen opgevangen worden in opvanglocaties van het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) of in kazernes die door het Ministerie van Defensie aan het COA beschikbaar worden gesteld. Ook worden zij (aanvullend) geïdentificeerd en geregistreerd en wordt een onderzoek inzake de nationale veiligheid ingesteld.

Vanwege de urgente situatie in Afghanistan is voor de tolken en anderen die naar Nederland worden gehaald, besloten vereisten in de procedure te laten vervallen nadat door Defensie is bevestigd dat betrokkene inderdaad als tolk voor Nederland heeft gewerkt. Een aanvrager en zijn of haar gezin dienen wel te beschikken over een paspoort of een ander geldig identiteitsbewijs om te kunnen reizen. In de afgelopen periode is geprobeerd degenen die geen paspoort hebben op laissez-passers te laten vertrekken, wat stuitte op verzet van de Afgaanse autoriteiten. Op dit moment is er helemaal geen toegang tot het vliegveld tot de veiligheid ter plekke voldoende is versterkt.

Het kabinet voert spoedoverleggen met NAVO-bondgenoten en EU-partners over de ontwikkelingen en om te zorgen dat iedereen zo snel mogelijk in veiligheid kan worden gebracht. Dit weekend heeft de Minister van Buitenlandse Zaken contact gehad met de Secretaris-Generaal van de NAVO en met haar Duitse, Franse en VS collega's. Morgen, dinsdag 17 augustus, zal de Raad Buitenlandse Zaken over de situatie spreken. Op 15 augustus heeft Nederland, samen met meer dan zestig andere landen, een verklaring getekend die alle partijen oproept om het veilig en ordentelijk vertrek van buitenlanders en Afghanen die het land willen verlaten te respecteren en mogelijk te maken. Ook roept de verklaring op

tot bescherming van mensenlevens en het onmiddellijk herstel van veiligheid en burgerlijke orde.

Ook vanuit internationale organisaties ontvangt het kabinet verzoeken om lokaal personeel dat voor hen werkzaam is geweest in Afghanistan in veiligheid te brengen en in Nederland op te nemen. Het gaat bijvoorbeeld om Afghanen die voor de NAVO of de EU hebben gewerkt. Het kabinet heeft aan de EU toegezegd dat Nederland enkele medewerkers van de EU-delegatie in Kaboel en hun familieleden zal opnemen. Op verzoek van de Secretaris-Generaal van de NAVO heeft het kabinet toegezegd dat Nederland bereid is om bij te dragen aan het opnemen van (voormalig) lokaal NAVO-personeel.

Het kabinet verzekert uw Kamer ervan dat het er alles aan zal doen om de evacuatie uit Afghanistan in goede banen te leiden.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A.M. Kaag

De Minister van Defensie,
A.Th.B. Bijleveld-Schouten

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
A. Broekers-Knol